

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Den romantiske skole i Tyskland (1873)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 211. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992358927136/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

I

Den, som ved Hjælp af Rejser og Bøger opnaar et Indtryk af det nuværende Tyskland, kan, naar han ser tilbage til det Tyskland, der eksisterede ved det forrige Aarhundredskifte, ikke noksom forundres over Forskellen. Hvilken Afstand mellem nu og da! Hvem skulde tro, at dette virkelighedselskende Tyskland engang har været et romantisk Tyskland!

Alle offentlige Ytringer, alle private Samtaler, ja selv Byernes Grundtræk bærer i vore Dage Præget af en afgjort Virkeligheds-sans. Gaar man en Gade ned i Berlin, møder man overalt det stramme, uniformerede, med Hæderstegn bedækkede Militær. I Boghandlervinduene ligger overvejende Literatur med et praktisk Formaal. Selv Bohave og Smagsgenstande er paa virkede af den nye Aand. Intet kan se mere plumpt og krigerisk ud end en berlinsk Galanteributik. Paa de Taffeluhre, hvor fordem en Ridder i Rustning knælende kyssede sin Dames Fingerspidser, staar nu Uhlaner og Kyradserere i Uniform, Spidskugler hænger ved Lommeuhrene som Nips, og Geværer i Pyramide danner Lysestager. Det Metal, som er paa Mode, er Jernet. Det Ord, som er paa Mode, er ogsaa Jernet. Hint Folk af Tænkere og Digtere er for Øjeblikket sysselsat med alt Andet end at digte og filosofere. Selv højt dannede Tyskere er nutildags uvidende i Filosofi — ikke en af tyve tyske Studenter har i vore Dage læst det Mindste af Hegel — Interessen for Poesi i bunden Form er saa godt som slet ingen, de politiske og sociale Spørgsmaal vækker hundrede Gange mere Opmærksomhed end Dannelses-Opgaverne og Hjertets Gaader. — Og det er dette Folk, som engang fortalte sig i romantiske Grublerier og Drømmerier og saa sin Talsmand i Hamlet. Hamlet og Bismarck! Bismarck og Romantik! Sikkert har den store tyske Statsmand især af den Grund formaaet at rive hele Tyskland med sig, fordi han bragte Folket i sin Person alle de Egenskaber, som det saa længe havde savnet og sukket efter. Med ham har Politiken afløst Æstetiken. Tyskland er blevet Et, Militærmonarkiet har opslugt Smaa-staterne og med dem alle deres Lehnstids-Idyller, Prøjsen er bleven Tysklands Piemont og har paa trykt det nye Rige sin regelrette og praktiske Aandsretning, paa samme Tid som Naturvidenskaberne har fortrængt eller omformet Filosofien, og som den nationale Idé har fortrængt eller tillempt Humanitetsidealet. Fri-